

עין משפט
נר מצוה

אם אינן מכירין פרק שני ראש השנה

מסורת הש"ס

ג א מ"י פ"ג מהלכות
קידוש השנה הלכות ג:
ד ב מ"י שם הל' ד:
ה ג מ"י שם פ"ג הל' ב:
ו ד מ"י שם פ"ג הל' א:

גליון הש"ס

נברא כהרא אחריתא הוה
בהרריה. גיטין דף ה ע"ב
סנהדרין דף ד ע"א:

רבינו הגאון

כי אתא עאל (אמר) קדשו
לירחא. ואמר רב כהנא
פילגא איניש מעלמא כי
אתא ואמר קדשו לירחא
מיריבן. מאי עממא. דכל
מילתא דעבידא לאיגלויה
לא משקרי בה איניש.
תניא נמי הכי רב אבהו
מכתב העולם ואמר קדשו
סבא דין את החדש
מיריבן. בראשונה הוה
מקבלין עדות החדש מכל
אדם משקילקלי המינות
ושכרו עדות להשעות את
החכמים. התקינו שלא יהו
מקבלין אלא בן המידות.
שכן כשרים להעיד.
תנו רבנן מה קלקל
קלקלה המינות מכל.
כראשונה היו משיאין
משואות. משקילקלי
הכותים. ונשיא משואות
שלא בזמן. והטעם
לכך המדינת הרחוקות.
הקיניו שיהו שלוחין
ויצאין. וכן שטינו
במשואות כי משואות
מצייתן את האור
בכלתמות לאלי ארז.
אמרין מאי משמע
משיאין לשון קידה
ושלוחין (ו) להבה היא.
שנא וישאם דוד
ומתרגמין ואוקרין דוד.
תנו רבנן אין משיאין
משואות אלא על החמה
שנראה בזמנו. והוא ליל
ל' כלומר מולד כביש
נראה ליל ל' ונתקדש
ביום ל'. משיאין משואות
ליל ל'. כלומר. היום
שיצא ראש חודש היה.
והוא אור עיבורן. ש"מ
דאחר משיאין משואות
אמלא אין משיאין. דהא
אין משיאין אלא על
החדש שנראה בזמנו. תניא
מאי עממא. אמר ר' דוד
חיישין הילמא מילקע
יוס ל' של חדש חסר
בערב שבת והוא ראש
החודש וליל ל' לא הוא
שבת ולא יתכן להרום
משואות בלילי שבת. ומתי
משיאין כמציא שבת
וידעין כי אדם שמוציא
שבת אור שלשים ושנים
הוא. ראש חודש בערב
שבת ולא יתכן להרום
עשו משואות לילי שבת.
הוא אור לילי. מפני
איסור שבת. ואם תאמר
נעשה גם לחדש (אמלא).

וחד מי שהיפן. מימה כי לא מהימן נמי ממלל את השבת לילך עם
שמה לטורף עם אחר כדתן כפ"ק (לעיל ע"ב) גבי אב וכו' ודלכו
לא מפני שילטורפו זה עם זה אלא ששם יפסק האחד שילטורף השני עם
אחר ונראה דלא מקשה היאך אחר ממלל שבת כיון דלא מהימן לחודיה
אלא מקשה על לישנא דמתני' דנקט
אחר דמשמע דחד מהימן:

אלא מאי אותו אותו זוג מימה
מאי קאמר אני יכול לומר
אחד מאלומו הוה: **סדרא** אחריתא
הוה. וי"ל דמיריב בעד אחד שראה
החדש שהלך רבי נהוראי להטורף
עמו ולהעיד נמי על החדש והא דקמתי
בברייתא להעיד עליו אהדס קאי אכל
זכריתא ונתוספתא (פ"ב) מוכח כהדיא
דנכתת העד מיריב שהלך ר' נהוראי
להעיד עליו דכשר וכן פרש"י וקאי
פירכא דלי הכי אתרי שטימי:
להשעות את החכמים. שאירע
יוס ל' של אדר בשנת
ולא נראה החדש בזמנו וכייתוסין
מתאון שיהא יוס א' של פסח בשנת
כדי שמהא הנפת העומר נאחד בשנת
ועגרת נאחד בשנת לפי שהיו דורשין
ממחרת השנת שנת בראשית כמשמעו
כך פ"י בקובועטם וז"ל ומה מרומים
האלא מתקלקלן לענין פסח וי"ל דלא
משיב ליה קלקול משום קדרשי וזאתם
ואפי' מודים: **מוליד** ופביא
מיעלה ויטורדי. בירושלמי משמע כדי
שלא יטעו לומר שהוא כוכב דל"ר אפי'
חזיקא כוכבא דגמית ופליק חזיקא
כוכבא דלול ואמי: **גזירה** שהיה
ר"ח חסר שהא' להיות כע"ש. ה"ג הוה
מני לומר משום ר"ח מלא שחל
להיות בשנת מהני טעמי דמפרס:
ובה

וחד מי מהימן והתניא מעשה שבא הוא
ועדיו עמו להעיד עליו אמר רב פפא מאי
אחר זוג אחר ה"ג מסתברא דאי לא תימא
הכי אם אינן מכירין אותו מאי אילימא
אותרו חד וחד מי מהימן ימשפט כתיב ביה
אלא מאי אותרו אותו הוה ה"ג מאי אחר
זוג אחר וחד לא מהימן והתניא (ב) מעשה
ברבי נהוראי שהלך אצל העד להעיד עליו
בשבת באושא אמרי רבי נהוראי (ב) סהרא
אחריתא הוה בהרדיה והא דלא השיב ליה
משום כבודו של רבי נהוראי רב אשי אמר
רבי נהוראי סהרא אחריתא הוה באושא
ואול רבי נהוראי לא מצטרופי בהרדיה אי הכי
מאי למימרא מהו דתימא מספיקא לא
מחללינן שבתא "קמ"ל כי אהא עולא אמר
קדושה לירחא במערבא אמר רב כהנא לא
מיעביא עולא דגברא רבה הוא דמהימן לא
אלא אפי' איניש דעלמא נמי מהימן מ"ט
יכל מילתא דעבידא לאגלויה לא משקרי בה
איניש תניא נמי הכי בא אחד (ב) בסוף
העולם ואמר קדשו ב"ד את החדש נאמן:
בראשונה היו מקבלין עדות החדש מכל
אדם וכו': תנו רבנן מה קלקל קלקלו
הבייתוסין (ב) פירקא אהת בקשו בייתוסין
להשעות את החכמים שכרו שני בני אדם
בד' מאות זוז אחד משלנו ואחד משלהם
שלהם העיד עדותו ויצא שלנו אמרו לו אמור
כיצד ראית את הלבנה אמר להם עולה
הייתי במעלה ארומים וראיתי
אזוני דומין לגדי קרני דומות לצבי וזנבו מונחת לו בין ויכותיו והצצתי
בו ונתתני ונפלתו לאחורי ואם אין אתם מאמינים לי הרי מאתים זוז
צרוין לי בסדיני אמרו לו מי הזקיקך לכך אמר להם שמעתי שבקשו
בני אדם להשעות אותך חכמים אמרת אלך אני ואודיע להם שמה יבואו
במתנה והשוברך ימתח על העמוד באותה שעה התקינו שלא יהו מקבלין
אלא מן המכירין: **מתני'** בראשונה היו משיאין משואות משקילקלו
הכותים התקינו שיהו שלוחין ויצאין כיצד היו משיאין משואות מביאין
כלונסאות של ארו ארוכין וקנים ועצי שמן ונעורת של פשתן וכורך
במשיחה ועולה לראש ההר ומצית בהן את האור ומוליד ומביא ומעלה
ומוריד עד שהוא רואה את חברו שהוא עושה כן בראש ההר השני וכן
בראש ההר השלישי ומאין היו משיאין משואות מהר המשחה לסרטבא
ומסרטבא לגרופינא ומגרופינא לחוורן ומחוורן לבית בלתין ומבית בלתין
לא זוז משם אלא מוליד ומביא ומעלה ומוריד עד שהיה רואה כל הגולה
לפניו כמדרות האש: **גמ'** מאי משמע דמשיאין לישנא דיקור הוא דכתיב
ו"י וישאם דוד ואנשיו ומתרגמין ואוקרין דוד ת"ר (א) משיאין משואות אלא
על החדש שנראה בזמנו לקדשו ואימתי משיאין לאור עיבורו למימרא דאחסר
עבדינן אמלא לא עבדינן מ"ט א"ר זירא גזירה משום ר"ח חסר שהל' להיות
בערב שבת אימת עבדי באפוקי שבתא (ב) דאי אמרת נעביד נמי אמלא אתו
למיטעי

ועד מי מהימן. להעיד ליה בחזקת נאמן: **מעשה** שבא. העד
לפני ז"ד כשנת להעיד על החדש: **ועדיו** עמו. להחזיקו נאמן: **חד**
מי מהימן. לעדות החדש: **משפט** כתיב ציה. כי חק לישרלל הוא
משפט וגו': **כאושא**. כשישנה סנהדרין עם ושם היו מקדשין את
החדש: **משום כבודו דרבי נהוראי**.
שהרי לא הזכיר ר' נהוראי אלא
ללמוד ממנו שאלס גדול כמותו נהג
הימר בזכר ואין כבודו שגבול את
רלווימי אף מחזירו הקטן ממנו:
סדרא אחריתא הוה **כאושא**. המכיר
את העד הזה: **מספיקא**. שמה אף
אותו העד כציתו: **להטעום** און
החכמים. שאירע יוס ל' של אדר
בשנת ולא נראה חדש בזמנו
והייתוסין מתאון שיהא יוס ראשון
של פסח בשנת כדי שמהא הנפת
העומר נאחד בשנת ועגרת נאחד
בשנת לפי שכן דורשין ממחרת
השנת יניפוטו ממחרת שנת בראשית
כמשמעו ושכרו שני בני אדם להעיד
שראו את החדש הייס: **אחד** משלנו.
ולא הכירוהו: **מאשים** זוז ספויס לך
במסנה. ותהא רשאי לעכבן ואע"פ
שלא השלמת תנאי שך לשוכך דיש
רשות לבי"ד לקנוס ממון ולעשותו
הפקר כדאמרין ביבמות (דף פט:)
מניין שהפקר ז"ד הפקר שנאמר
וכל אשר לא יכל לשלם הימים וגו'
יתרם כל כרשו וגו' (פולח ז'): **ומס**
על העמוד. למלקות כדאמרין
במסכת מכות (דף כג:) כופת שמי
דיו על העמוד: **מתני'** **בראשונה**
היו משיאין משואות. לאחר שקדשו
החדש ולא היו גריבין לטטר שלמים
לשלות גולה להודיע כי המשואות
מודיעים אותן: **משקללו** בכוסים.
והשילו גם הם משואות שלא בזמן.
החדש להטעום ישראל וכו' לא היו
משיאין משואות אלא בחדש שמתקדש
ביום ל' כדאמרין בפירקין וכשלא
היו משיאין לערב על יוס ל' הכל
יודעין שהחדש מעובר ופעם אחת
עבירו ז"ד את החדש ולא השילו
משואות לערב ל' והכותים השאירו
ההרים שלהם והטעו את בני הגולה
לעשותו חסר: **כלונסאות**. פירקין
נלע"ו: **ארוכים**. כדי שיראו
למרחוק: וקנים ועצי שמן ונעורת
של פשתן. כל אלו מרכיבין שלשנא:
וכורכן במשיחה. לונג"י נלע"ו קורטין
בחוט של משיחה נראה הכלונסאות:
ומאין היו משיאין משואות. מה שם
ההרים: **מסר המשפה**. מתחילין הוא
הר הימים שלפני ירושלים עד שראוין
שעשין כן בזה סרטבא: **לחוורן**
וכו': **אם הגולה**. בני ככל אנשי
פומבדיתא והמה מודיעין לכל בני
מדינת ככל: **כמדורס** אש. מפרס
בגמרא (ב) מדורס אש לשון היסק גדול:
גמ' לקדשו. להודיע שנתקדש:
לאור עיבורו. לערב יוס שלשים
ועל שם שני אדרים שמתקדשין אותם ביום עיבוריהם ועל שם
שממנו מעברין את חדש היולא קרוי יוס עיבור: **ר"ח חסר**. ר"ח חסר: **שחל**
להיות בע"ש. ולא נוכל לחלל שנת (א) לאורו להשא משואות ונשיא אותם למ"ט: **ואי** אחרם. שנהא רגילין בין אחסר בין אמלא:
אחו

תורה אור השלם

1. כי חק לישראל הוא
משפט לאלודי יצקב:
תהלים סא א
2. ויעבור שש את
עצבירם וישאם דוד
ואנשיהו: שמואל ב ב כא

הנהגות הב"ח

(ב) נבי מריב כל אחד
מסוף העולם ואחר:
(ג) שם כלסוקי שמה ואי
למחרת: (ד) ר"ש ד"ה שחל
להיות כי חלל שחל לאור
עיבורו להשא משואות:

לעיו רש"י

פירקין ופירקין.
מטות.
לענין ולישירין.
חייט ושל פסקון.

מוסף רש"י

בראשונה. קדש שקלקלו
הכותים והשילו הם
משואות ביום שלא קדשו
בו החדש מי להטעום
את ישראל. דוד משיאין
משואות. כמו (א) וספיקם
כ' להטעום משואות הששן
מן העיר. מותן מעברה.
וכן היו יודעין כל בני
הגולה הקרובים והרחוקים
את קביעת החדש ולא
היו עושין אלא ידע את אחד
כל מקום (ב) ויהא ד. א.
שידור שלוחין ויצאין.
ועד מקום שיכל להגיע
מקום חמשה עשר ימים
הם מודיעים ועושין יוס
אחר והשאל עושין שני
ימים (ג). אין משיאין
משואות. אונקות נראה
הרס היו שלחו בית
דין עיין להדיע ששים
קדשו ז"ד את החדש
אלא על החדש שנראה
בזמנו לקדשו. ביום
שלשים שנראה לקדש.
דחילו כשהחדש מעובר
ועושין ר"ח ביום שלשים
ואחד און מקדשין אותו.
שכר קדשוהו שמים.
ואשתמעין הו' מנה דלחכר
עבדיע משואות ויתאלל און
עבדיע משואות ויפאין
רוחן משואות יודעין
החדש מעובר (מחיים) לול
ב. לאור עיבורו. לול
שעבר שלשים להודיע
ששים מתקדש. לול שלשים
ואחד קרי אור עיבורו
על שם שני נפשה החדש
מעובר כשאין קדשין בו
את ר"ח וסו.